

## Jak se dítě dostane do poradenského zařízení?

Podnět k vyšetření (zpravidla psychologickému a speciálně pedagogickému) žáka vychází velmi často od učitelů, kteří si obtíží ve výuce všimnou. Pokud nestačí jejich intervence ve výuce (tzv. PO 1 poskytované školou), tedy například změna metody výuky, dovysvětlení látky a podobně, pak požádají rodiče, zdali souhlasí s tím, aby škola žáka do poradny objednala. Iniciativa ovšem může být i zcela na straně rodičů, kteří o vyšetření svého dítěte oficiálně poradenské zařízení požádají. Zákonní zástupci žáka objednají a do poradny ho většinou i doprovází. Není tedy přímo nutné žádné doporučení pediatra či učitele, i když s ním pravděpodobně naváže kontakt sama poradna aspoň prostřednictvím dotazníku, který má ukázat, jak se s žákem doposud pracovalo a jaké jsou jeho konkrétní obtíže ve výuce (či jinde). Pokud dítě dochází k dalším odborníkům a má k dispozici například zdravotní zprávy a podobně, určitě je vhodné vzít je do poradny s sebou. Veškeré informace o dítěti pomohou ke správnému určení závěrů z vyšetření a nastavení vhodné podpory.

### První kontakt

První kontakt s poradnou proběhne nejspíš telefonicky, mailem či přes online objednávací formulář. Po upřesnění toho, jaké jsou obtíže dítěte, tedy co potřebujete v poradně řešit, dostanete termín na vyšetření či na první návštěvu (pokud se jedná například jen o konzultaci). Termín vyšetření může být i za tři měsíce, určitě ho tedy neočekávejte okamžitě. O služby poraden je velký zájem a kapacity jsou omezené.

### Co očekávat od vyšetření v poradně?

Vyšetření v poradně obsahuje obvykle několik kroků. Pokud jdete do poradny prvně, pravděpodobně bude dítě čekat takzvané **komplexní vyšetření**. To obsahuje psychologickou část, kde se testuje úroveň rozumových schopností dítěte (zjednodušeně řečeno intelekt), a speciálně pedagogickou část, která se zaměřuje konkrétně na obtíže ve vzdělávání (zkoušky čtení, psaní, počítání a podobně). Konkrétní obsah vyšetření vždy závisí na typu obtíží, se kterými žák přichází. Před samotným vyšetřením čeká rodiče i děti rozhovor s psychologem, kterým se zjišťují všechny důležité informace o dítěti, jeho rodině, škole a tak dále. Jedná se o fakta, která mohou pomoci v definování a následném řešení obtíží. Je vhodné, aby na určitou část rozhovoru bylo přítomno i dítě. Jde hlavně o to, aby poznalo psychologa, který s ním bude pracovat. Po zbytek rozhovoru je většinou dítě stranou (obvykle čeká v čekárně, která je monitorována například sociální pracovníci), aby bylo možné probrat i témata, která není vhodné před dítětem řešit, či jsou rodičům nepříjemná. Po rozhovoru následuje **vyšetření, které většinou obsahuje i pauzu**, aby si mohlo dítě odpočinout. Určitě si tedy s sebou vezměte pití a aspoň malou svačinku. Bezprostředně po vyšetření a jeho vyhodnocení jsou **výsledky sděleny rodičům a dětem**. Komplexní vyšetření se zpravidla realizuje dopoledne, aby bylo dítě odpočinuté a mohlo se dobře soustředit. Před samotným vyšetřením vždy dostanete informace, jak bude celý proces probíhat. Pokud byste potřebovali více informací nebo jste něčemu neporozuměli dobře, určitě se neváhejte zeptat. Všichni odborníci, se kterými přijdete do kontaktu, jsou tam pro vás. Snaží se co nejlépe pomoci v situaci, kterou zrovna řešíte.

### Co následuje po vyšetření?

A co je tedy výstupem? Z vyšetření je **vypracována zpráva a doporučení pro další vzdělávání dítěte**. Zpráva z vyšetření je určena rodičům a je zcela na vás, zákonných zástupcích, jestli ji škole poskytnete nebo ne. Může obsahovat i citlivé informace (například popis rodinné situace a podobně). Doporučení pro vzdělávání dostane škola od poradny bez vaší pomoci. Jedná se o dokument, ve kterém dostává škola instrukce, *jak by se s žákem mělo pracovat, jaké metody se mají využívat, jak uzpůsobit výuku jeho potřebám* a podobně. Na základě doporučení poradny je možno žákovi vyhotovit například individuální vzdělávací plán (IVP), zapsat jej na předmět speciálně pedagogické péče (PSPP), získat finance na výpomoc asistenta pedagoga a podobně. Vždy záleží na konkrétním typu a míře obtíží. Se všemi těmito závěry a dalšími postupy vás psycholog či speciální pedagog seznámí v závěru vyšetření po vyhodnocení výsledků.

## Kdy je potřeba se obrátit jinam?

Poradny nedokáží postihnout veškerou šíři obtíží, a proto je někdy potřeba obrátit se na jiné odborníky či pracoviště. Ty obtíže, které se promítají do vzdělávání, je potřeba řešit se **školským poradenským zařízením** (tedy s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), nebo se speciálně pedagogickým centrem (SPC). SPC jsou specializovaná pracoviště, která se zaměřují na klienty s handicapem v oblasti tělesné či mentální. Zaměřují se vždy na konkrétní klienty s daným typem postižení. Ostatní (bez specifického druhu postižení) jsou tedy klienty poraden pedagogicko-psychologických (PPP).

Děti obvykle dochází i k dalším odborníkům. Často se jedná o spolupráci s klinickými **psychology**, kde podstupují specializovaná psychologická vyšetření či dlouhodobě pracují na svých vlastních tématech, která se mohou, ale také nemusí, do školního prostředí promítat. Velmi často děti pracují s **logopedy**, se kterými trénují výslovnost, porozumění řeči a rozvoj slovní zásoby. Nejčastěji děti navštěvují různé **odborné zdravotnické ambulance**, kde podstupují specializovaná zdravotnická vyšetření či konzultace. Veškeré somatické obtíže jsou pro řešení psychologických problémů dětí velice důležité a mnohdy spolu přímo souvisí. Pro potvrzení určitých psychologických diagnóz je přímo potřeba konkrétní zdravotnické vyšetření (na příklad pro potvrzení diagnózy poruchy pozornosti s hyperaktivitou je potřeba podstoupit neurologické vyšetření).

Poradny doporučují ideální přístup k dítěti ve škole a školských zařízeních. Poradny by proto měly mít k dispozici informace o tom, kam dítě dochází, kde a jak se s ním pracuje, jaká vyšetření podstupuje (včetně těch zdravotních), aby měly **komplexní informace, na základě kterých je možné udělat kvalitní závěr a další doporučení**. Mnohdy však poradny pracují jen se zlomkem informací, které jim rodiče poskytnou. Poradna může doporučit například další odborné zdravotnické vyšetření, které by pomohlo ke stanovení přesné diagnózy a vhodnému nastavení podpory pro dítě.

## Nakládání s informacemi z vyšetření

Všechny informace, lékařské zprávy a další údaje, které poradně sdělíte, **jsou považovány za důvěrné**. Pomáhají vytvořit komplexní obrázek o vašem dítěti tak, aby mu mohli pracovníci co nejlépe pomoci. Bez souhlasu zákonných zástupců není možné sdělovat informace nikomu dalšímu. Jedinou výjimku tvoří **OSPOD** (Orgán sociálně právní ochrany dítěte), **soudy a Policie ČR**. Tato pracoviště si mohou vyžádat informace, které jim následně musí být poskytnuty, ale nemohou samovolně nahlížet do spisu dítěte. Na veškeré informace se také vztahují pravidla GDPR.

Poradna má pomáhat, ale potřebuje pomoci i od vás, rodičů. Přicházejte do poradny bez zbytečných obav, děti zkuste motivovat pro dobrou spolupráci, ale nedávejte vyšetření příliš velkou váhu, aby nebyly zbytečně ve stresu. Všichni pracovníci jsou otevření tomu, aby vám pomohli řešit těžkosti bez soudů a s respektem.